

Livets väg

nr 51

Jesus sa: Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig (Joh. 14:6).

Den kristna tron (3)

Innehåll i detta nummer:

Konfirmationen, s. 1

Katekesens syfte, s. 2

Katekesens delar, s. 3

Första delen:

De tio budorden s. 4

Konfirmationen

Under 1700-talet infördes konfirmationen som en särskild akt och denna ordning har vi även idag. Konfirmationen är inte befalld i Bibeln, men det är en god kyrklig ordning. Luther reagerade med rätta mot att den romersk-katolska kyrkan lärde att konfirmationen är ett bibliskt sakrament. Det som är befallt i Bibeln är att kyrkan skall gå ut i hela världen, döpa och undervisa om allt vad Guds ord lär (Matt. 28:18-20).

S:t Martins katekes säger följande om konfirmationen:

• Vilka tillåts ta emot altarets sakrament?

Vi tillåter dem att delta, som har fått tillräcklig undervisning och som har bekänt sin tro.

• Vilken kyrklig ceremoni använder vi därför?

Vi använder konfirmationen.

• Vad är konfirmationen?

Konfirmationen är en ceremoni, där den som är döpt förnyar sitt doplöfte. Den som konfirmeras (konfirmanden) bekänner då sin

tro och upptas i församlingen som nattvardsberättigad.

• Vad bör församlingen be om på konfirmationsdagen?

Församlingen bör be för konfirmanderna, att de ska växa till i nåden, hålla fast vid sin bekännelse, bli rika på alla goda gärningar och till sist få livets krona.

Var trogen intill döden, så ska jag ge dig livets krona (Upp. 2:10).

Håll fast vid det du har så att ingen tar din krona (Upp. 3:11).

(Ev.-luth. katekes, fråga 312-315.)

Ett förhör i form av samtal sker vanligen i kyrkan. Konfirmanderna avlägger löften om att hålla fast vid sin tro och akten avslutas med handpåläggning och bön. Före konfirmationen sker vanligen bikt och efter akten mottagande av sakramentet i högmässan.

Ingen särskild ålder är bestämd för konfirmationen. Avgörande är att den som konfirmeras har fått möjlighet att ta emot kristen undervisning så att han eller hon väl känner till katekesens huvudstycken. Vuxenkonfirmation kan också förekomma. Om någon går över (*konverterar*) till den lutherska kyrkan från andra samfund ger prästen först en tids undervisning innan personen upptas som nattvardsberättigad medlem i kyrkan.

Det viktiga är att alla som blir döpta också får en kristen undervisning. Alla kristna behöver både Guds ord och sakrament. Jesus säger:

Gå ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn och lär dem att hålla allt som jag befallt er (Matt. 28:19f).

Livets väg

Evangeliskt-lutherskt kyrkoblاد

Nr 51, 10 febr 2023

Red. kyrkoherde Sten Rydh

Om nattvarden skriver aposteln:

Den som äter brödet eller dricker Herrens bägare på ett ovärdigt sätt syndar därför mot Herrens kropp och blod. Var och en ska pröva sig själv och så äta av brödet och dricka av bägaren (1 Kor. 11:27).

Värdigheten består inte av vår egen helighet, eftersom vi alla är syndare. Luther skriver i lilla katekesen:

Svar: Att fasta och förbereda sig på ett yttre sätt är en god ordning. Men värdig och väl förberedd är endast den som tror på orden: "för er utgiven och utgjutet till syndernas förlåtelse." Den som inte tror på dessa ord utan tvivlar, han är ovärdig och inte alls förberedd. Ordet "för er" måste tas emot av troende hjärtan.

Katekesens syfte

Syftet med katekesen är att vi som kristna ska få hjälp att växa till i vårt andliga liv. Det livet började i dopet men måste sedan ständigt få näring genom Guds ord. Då ska man inte bara studera Bibeln och katekesen utan också vara noga med att leva som kristen. Följande punkter är särskilt viktiga för både unga och gamla.

1. *Läs Bibeln varje dag och be till Gud. Använd gärna en bönelista och en plan för bibelläsningen.*
2. *Tillämpa det du läser i vardagen. Utför ditt arbete väl i hemmet, skolan och på arbetsplatsen. Var en god vän.*
2. *Be bordsbön och ha om möjligt andakt tillsammans med familjen, andra kristna eller ensam.*
3. *Delta flitigt i kyrkans gudstjänster, särskilt högmässan.*
4. *Studera katekesen ordentligt. Där finns trons grund samlad på ett enkelt sätt för alla.*
5. *Glöm inte att tacka Gud för allt det goda han ger varje dag. Be Gud och din nästa om förlåtelse om och när du har syndat.*
6. *Det är viktigt att vara uthållig som kristen. Delta i kyrkans gudstjänster, be och lyssna noga på predikan, sjung med i psalmerna och ta emot nattvarden och bikten regelbundet.*

7. *Studera din Bibel och använd bönen i ditt dagliga liv. Utgå gärna från någon av bönerna i Fader Vår. Läs god kristen litteratur som prästen rekommenderar.*
8. *Du kan också bli till hjälp för andra kristna i församlingen, t.ex. genom att utföra praktiska saker som behöver göras, vittna om Gud för andra människor och understödja din församling med kollekt, gåvor och andra tjänster.*
9. *Be för församlingen, kyrkan i stort och alla människor. Be för överheten (kungen, regeringen, riksdagen, kommunen). Tänk särskilt på dem som är sjuka eller har det svårt. Ett enkelt samtal, meddelande eller besök kan betyda så mycket för den som är ensam eller bekymrad.*
10. *Först och sist. Lägg allt i Guds hand. Be honom styrka din tro och bevara dig alla dina livsdagar så att du till sist får ingå i den eviga saligheten hos Gud i himlen.*

Katekesens delar

Katekesens sex huvudstycken eller delar är följande:

Del 1: Lagen eller de 10 buden.

Luther börjar med att först noga gå igenom tio Guds bud. De är grundläggande för att man ska förstå vad som är Guds vilja. Där anges både vad som är förbjudet och vad som är befallt. Genom lagens bud lär vi känna synden, men inte hur man får förlåtelse och övervinner synden. Det kommer i del 2-6.

Del 2: Trosbekännelsen

I denna del undervisas närmare om vem Gud är och vad han har gjort för vår frälsning. Det är den s.k. *apostoliska trosbekännelsen* som används.

Den **första** trosartikeln handlar om Gud som *Fadern*, som har skapat allting.

Den **andra** artikeln handlar om hur Guds evige *Son*, Kristus, blev människa och om hur han led och dog för våra synders skull. Sedan uppstod han och for upp till

himlen och ska komma tillbaka på den yttersta dagen för att döma hela världen.

Den **tredje** artikeln handlar om Gud *den helige Ande*, som skänker oss tron och helgar oss genom nådemedlen, som är Guds ord och sakrament. Detta gör Gud i den kristna kyrkan där vi får syndernas förlåtelse. Efter döden uppväcker Gud våra kroppar och ger oss ett evigt liv.

Del 3: Bönen, Fader Vår

Denna del innehåller Jesu egen undervisning om hur vi ska be. Bönen är uppdelad i sju bönepunkter, och Luther förklarar varje stycke noga. Här ber vi om följande:

1. Att vi ska hålla Guds namn heligt
2. Att Guds rike ska komma.
3. Att Guds vilja ska ske.
4. Att vi ska få dagligt bröd.
5. Att vi ska få syndernas förlåtelse.
6. Att vi inte ska falla för frestelserna.
7. Att vi ska bli frälsta från allt ont.

Del 4: Dopet

I denna del får vi undervisning om vad dopet är och vilken underbar kraft som ligger i dopet. I dopets sakrament ger Gud sin nåd och förlåtelse. Dopet gäller för hela livet. Barn till kristna föräldrar bör döpas så tidigt som möjligt. Även de minsta barnen har synd och behöver därför dopets frälsning. När kyrkan missionerar bland sådana som inte är kristna döps ofta vuxna. Om någon av olika orsaker inte har blivit döpt som barn och vill vara en kristen skall han eller hon döpas. En kompletterande undervisning kan då också ges i samband med dopet.

Det finns bara ett enda dop som är befallt av Kristus, oavsett vid vilken ålder man döps. Den som är döpt ska därför aldrig döpas om. Det är en stor hjälp för det kristna livet att vi ofta tänker på vårt dop. Bibeln undervisar om att vi dagligen

ska låta dopets vatten dränka vår gamla, syndiga människa så att en ny, helig människa uppstår. Detta kallas att vi lever i vårt dop. Normalt är det prästen som döper, men i nödfall kan vilken kristen som helst döpa. Då behövs ingen särskild ritual. Man döper på ett enkelt sätt så snart som möjligt med vatten i Faderns, Sonens och den helige Andes namn. Sedan kan man be Fader Vår och Välsignelsen. Nödfall är det om barnets liv är hotat. När nöddop har förrättats anmäls detta snarast till prästen.

Del 5: Bikten

I denna del undervisas om hur Gud har gett oss detta särskilda nådemedel, som består av att man bekänner sina synder och sedan får ta emot Guds förlåtelse. Bikten kallas också *skriftemål*. Förr sa man ofta att man gick och ”*skriftade sig*”. Vi brukar säga att man *går till bikt*. I katekesen tar Luther upp några exempel på hur man kan bikta sig för prästen. Den egentliga bikten avser en enda person och kallas då *enskild avlösning* eller *privat bikt*. Det viktigaste i bikten är att det är Gud själv som genom prästen ger oss förlåtelsen utan några villkor. Vår bekännelse kallar också bikten för ett sakrament även om den inte har något sådant yttre tecken som dopet (vatten) och nattvarden (bröd och vin). Men bikten är befalld av Gud och har med sig löfte om syndernas förlåtelse.

Jesus undervisar om att binda och lösa våra synder. Detta kallas nycklamakten och bikten kallas därför också ”himmelrikets nycklar”. Genom avlösningen öppnas himlen (lösenyckeln) medan bindenyckeln används om en syndare inte vill bekänna och ångra sin synd.

Del 6: Nattvarden

I denna del får vi undervisning om det sakrament som Jesus instiftade den sista kvällen innan han skulle bli tillfångatagen

och dödad. Jesus tog bröd och vin och sade till apostlarna att brödet och vinet var hans kropp och blod. Dessa gåvor skulle de äta och dricka till syndernas förlåtelse. Detta ska också vi göra enligt Jesu löfte: Gör detta till minne av mig.

Eftersom Jesus tydligt och klart sade så tror vi att brödet och vinet verkligen är Kristi kropp och blod. Detta kallas *den verkliga närvaron* (på latin: *realpresensen*).

I Luthers förklaring får vi lära oss hur viktigt och nödvändigt detta sakrament är och att Gud vill att vi ofta ska gå till nattvarden, där vi tar emot Kristi kropp och blod till syndernas förlåtelse.

Nattvarden har många olika namn. Den kallas också för:

- *Herrens Heliga Nattvard (HHN), [den skedde på kvällen]*
- *Herrens bord, Herrens måltid [måltid kring ett bord]*
- *Altarets sakrament [altaret är detsamma som bordet]*
- *Mässa [kommer av missa = ung. att skicka ut, jfr mission]*
- *Brödsbrytelse [Jesus tog ett bröd och bröt det]*
- *Eukaristi [tacksägelse, Jesus tackade Gud]*
- *Den heliga kommunionen [= gemenskap]*

Katekesen

Första delen

De tio buden

Om lagen

När Gud skapade människan skrev han in lagen i människans hjärta. Det kallas den naturliga lagen. Vi har tidigare talat om att alla vackra och ståtliga byggnader givetvis måste vara konstruerade av en skicklig arkitekt. På liknande sätt förstår vi att hela universum, jorden och alla varelser måste vara skapade av en högsta makt,

Gud. Ateismen är därför oförnuftig och dåraktig eftersom den förnekar Guds existens. Bibeln säger:

Dårarna säger i sina hjärtan: "Det finnes ingen Gud" (Ps. 14:1).

Vi har också fått ett samvete som vittnar om Guds lag. Det talar om för oss att vissa saker är goda medan andra är onda. Denna lag i naturen och samvetet förstärks genom Bibelns ord. Där undervisar Gud mer ingående om hur vi ska förstå lagen.

Lagen gavs i gamla testamentet särskilt genom Mose. Gud själv gav Mose två stentavlor med tio budord. Bibeln säger:

Mose vände om och gick ner från berget med vittnesbördets två tavlor i händerna. Det var skrivet på tavlornas båda sidor, både på framsidan och på baksidan. Tavlorna var Guds verk och skriften var Guds skrift, inristad på tavlorna (2 Mos. 32:15-16).

Gud talade mycket mera än vad som stod på de två tavlorna. Mose skrev senare ner allt. Lagens ord hos Mose omfattar flera kapitel i Bibeln. Det står:

Och Mose skrev ner alla Herrens ord (2 Mos. 24:4).

Guds lag är mycket viktig av en rad olika orsaker. Vi behöver lag och ordning i samhället. Utan lagar blir det total oordning. Hur skulle t.ex. trafiken kunna fungera utan trafikregler? Det kunde möjligen fungera för mycket länge sedan när man hade ganska få vagnar och hästar och man bara behövde komma överens om på vilken sida man skulle mötas. Men i den moderna storstadstrafiken blir det snabbt kaos utan ordentliga regler, trafikljus m.m.

Után lagar, polis och domstolar får de kriminella fritt spelrum och vi får ett rövarsamhälle. Det finns en rörelse (*anarkisterna*) som menar att det inte behövs någon överhet som bestämmer våra lagar. Men då blir det också *anarki* = laglöshet, kaos.

Forts. i nästa nummer